

DANMARKS STATISTIK AUGUST 1984
SOCIALFORSKNINGSINSTITUTTET UNDERSØGELSE NR: 0356

OMNIBUSUNDERSØGELSEN
AUGUST 1984

GENEREL INTERVIEWERINSTRUKTION
- 2

PRÆSENTATION AF UNDERSØGELSEN

Undersøgelsen præsenteres kort, fx. som følger: "Goddag mit navn er

Jeg kommer fra socialforskningsinstituttet og Danmarks Statistik, der i fællesskab undersøger en række forskellige emner. I denne undersøgelse er emnerne bl.a.: Indvandrere i Danmark, forbrugsvaner og syn på den økonomiske udvikling".

INTRODUKTIONSBRÆVET

De udvalgte personer er orienteret om undersøgelsen ved de sædvanlige introduktionsbreve.

UNDERSØGELSENS BAGGRUND OG FORMAL

Socialforskningsinstituttet og Danmarks Statistik gennemfører nu igen en omnibusundersøgelse. Baggrunden for omnibusundersøgelserne er, at både Danmarks Statistik og socialforskningsinstituttet har behov for at undersøge forskellige emnekredse, der taget hver for sig er for små til at bære en selvstændig interviewundersøgelse. Det er derfor nærliggende at lade "passagerne løse billet" til én fælles omnibus, der nu kører igen.

SKEMA 1

Skemaet er baggrundsskemaet. Det indeholder de mere generelle spørgsmål om IP (interviewpersonen), såsom alder, køn, civilstand, stilling, indkomst m.v.; det er oplysninger, der tjener som baggrund for de egentlige undersøgelses-spørgsmål, og som både socialforskningsinstituttet og Danmarks Statistik har brug for.

Spørgsmål 6

Person nr. 1 skal altid være IP, og hvis IP er gift (samlevende) medtages IP's partner som nr. 2.

Samlever af samme køn

IP's partner noteres også som nr. 2 i spm. 6 (noter "samlever af samme køn" eller bare "ven"). Spørgsmål 8 i skema 1 samt spørgsmål 30 i skema 2 til pirløse stilles også til IP'ere med samlever af samme køn.

- 3 -

NB! Spørgsmål 6a:

Som noget nyt i denne undersøgelse spørges der om børnenes tilhørsforhold til de forældre de bor hos. Det er efterhånden ret almindeligt at børn ikke bor hos deres biologiske forældre, enten fordi deres nuværende forældre har været gift før eller fordi børnene er adopteret eller plejebørn. Til belysning af en række familiepolitiske problemer er det vigtigt at vide hvor ofte det forekommer og i hvilke familier disse børn typisk lever.

Oplysningerne om børnenes tilhørsforhold kan man bedst få efter at man i spm. 6 har fået at vide hvordan familien er sammensat og om der i familien bor personer født 1967 eller senere (dvs. under 18 år) som bor hos en eller begge forældre. Først læses den indledende tekst i spørgsmål 6a: "VI VIL OGSA GERNE VIDE OSV" og derefter skal man for hvert barn spørge om det er et fællesbarn eller om det er et særbarn af faderen eller moderen til barnet. Selve spørgsmålsformuleringen skal man naturligvis tilpasse den aktuelle familiesituation og de oplysninger man har fået. I spørgeskemaet er der på side 3 givet 3 forskellige forslag som passer til de mest almindelige situationer. I stedet for "det ældste/næstældste barn" kan man bruge andre formuleringer såsom "drengen" eller "pigen født i 19..". Det er nok ikke så

smart at bruge vendingen "Er samtlige børn fællesbørn, dvs . . .". Hvis et

af børnene er et særbarn skal man så alligevel finde ud af hvilket barn der er et særbarn/adopteret eller et plejebarn. I enkelte tilfælde kan man komme ud for en familie hvor IP bor hos en familie med børn, fx. som mormor,- søskende osv. I disse tilfælde skal man også få at vide om børnene er fællesbørn eller særbørn/adopteret, plejebørn. Hvis IP ikke selv oplyser at et barn er-adopteret eller er plejebarn behøver man ikke at spørge om det.

For hvert barn noteres i familieskemaet ved spm. 6 i kolonnen "Barnet er" kodetallet for om barnet er fællesbarn 10, særbarn af faderen 20, særbarn af moderen 30, adopteret 40 eller plejebarn 50. For de øvrige personer i familien, dvs. alle født 1966 eller før markeres med en stregM.

Et par eksempler: Barnet er Køn Fødselsår N

IP 1 1950

Eks. 1: Hustru - 2 1952
Datter 20 2 1972
Søn 10 1 1974

IP - 2 1955
Eks. 2: Søn 20 1 1975
Datter 10 2 1977

- 4 -

I eksempel 1 har IP en datter som han har "bragt ind i ægteskabet" fra et tidligere ægteskab og en søn som er født i det nuværende ægteskab.

Her ville man nok, efter indledningen, fx. kunne spørge: "Er din datter et fællesbarn, dvs. et barn som du har fået med din nuværende kone eller er det din kones særbarn". Manden svarer fx.: "Nej, pigen har jeg fået med min tidligere kone". Derefter spørges fx.: "Gælder det også drengen". Manden svarer fx.: "Nej, det er vores fællesbarn".

I det andet eksempel er sønnen ikke IP's eget barn. IP har været gift og er nu enke med to børn hvoraf det ene barn var faderens barn.

Desuden indeholder skemaet denne gang nogle ekstra (omend ikke nye) spørgsmål. Formålet er at kunne inddele interviewpersonerne i sociale grupper. Dette er baggrunden for at spørgsmålene 9 - 15 også skal stilles til personer, der tidligere har haft erhvervsarbejde, jf. filter 3.

Bemærk i øvrigt at spørgsmål 16 og 17 går på den nuværende situation dvs. om IP har erhvervsarbejde ved siden af sin hovedbeskæftigelse nu.

SKEMA 2

Spørgsmål 1 - 18 stilles af Danmarks Statistik og vedrører befolkningens syn på den økonomiske udvikling. Disse spørgsmål er et led i EF's harmoniserede forbrugerforventningsundersøgelse, som finder sted samtidigt i alle EF-lande, bortset fra Luxembourg. Resultaterne fra disse undersøgelser anvendes, sammen med andre såkaldte konjunkturundersøgelser, til at vurdere, om der er tegn på en økonomisk op- eller nedgang.

,Spørgsmål 19 - 27 stilles af Danmarks Statistik for telefonselskaberne.

,Spørgsmål 28 - 29 stilles af Danmarks Statistik bl.a. for at justere de kvartalsvise opgørelser over antal beskæftigede som man beregner på grundlag af ATP-indbetalinger.

5 -

Spørgsmål 30 - 31 stilles for Danmarks Statistiks kontor for befolknings-

statistik for at belyse udviklingen i antallet af papirløse ægteskaber.
Spørgsmålet om fælles- og særbørn er nu indarbejdet i skema 1, spm. 6a.

SKEMA 3

Spørgsmål 1 - 13 stilles for instituttets indvandrerforskningsgruppe. Hensigten er at kortlægge befolkningens holdning til indvandrere og sammenholde den med graden af den kontakt, den enkelte har med tredielandsindvandrere.

Spørgsmål vedrørende kendskab til indvandrerproblemets art og størrelsesforhold har været stillet i majomnibussen dette år.

Spørgsmål 14 - 30 stilles ligeledes af socialforskningsinstituttet. Formålet er at tilvejebringe nye aktuelle oplysninger om befolkningens alkoholforbrug. Oplysningerne vil indgå i den serie af undersøgelser instituttet planlægger omkring alkoholspørgsmålet på socialministeriets foranledning.

Det gælder i øvrigt for begge sæt spørgsmål at de danner grundlag for en metodeundersøgelse, som har til formål at belyse, hvorvidt der er forskelle i svarmønstret hos interviewpersoner adspurgt ved besøg henholdsvis telefonisk.

SKEMA 4/SKEMA 5

Spørgsmålene stilles for Institut for Samfundsmedicin ved Odense Universitet og en gruppe reservelæger på Fyn. Spørgsmålene skal indgå i 4 på hinanden

den følgende omnibusundersøgelser og er et led i en undersøgelse af unge gravide piger i alderen 14-20 år. Spørgsmålene har været afprøvet på skolepiger, som har fået seksualundervisning på anti-konceptionsklinik og på et enkelt gymnasium i Odense. Hensigten med deltagelse i omnibusundersøgelsen er i første omgang at etablere et referencemateriale til hovedundersøgelsen.

- 6 -

SKEMA 1A og 3. TELEFONINTERVIEWS

Som nævnt under omtalen af skema 3 omfatter undersøgelsen også* en specialundersøgelse hvor vi sammenligner op til 1.000 telefoninterviews med op til 1.000 besøgsinterviews. I telefoninterviews bruger vi et specielt skema 1A, (beige-farvet) som indeholder samtlige spørgsmål fra skema 1 og en del af spørgsmålene fra skema 2. Desuden stilles spørgsmålene fra skema 3.

Formålet med denne specialundersøgelse er at finde ud af om man opgiver forskellige oplysninger alt efter om vi bruger et besøgs- eller et telefoninterview.

Undersøgelsen kan også* give os værdifulde erfaringer for en forbedring af telefoninterviews. Vi har taget forskellige typer af spørgsmål med i

telefonin~

interviewet, netop for at finde ud af hvordan man klarer problemer man sædvanligvis støder på i telefoninterviews.

En generel erfaring fra telefoninterviews er at det er meget vigtigt at man taler langsomt og tydeligt. Netop fordi man ikke er i stue med IP og ikke har øjenkontakt skal man give IP tid til at forstå og bearbejde spørgsmålet.

Det gælder navnlig de spørgsmål hvor man normalt ville vise et kort, fx. indkomstspørgsmålene. I

SKEMA 1A

Spm. 3: Spørgsmålet stilles som sædvanligt: "HVORDAN ER DERES BOLIGFOR-
LØSING?" Hvis IP selv svarer at han/hun bor på kollegium, plejehjem er der ingen problemer. Svarer IP at han/hun bor i en lejlighed/parcelhus skal man spørge videre, fx.: "Er det Deres egen lejlighed/hus eller kollektiv?"

9

Spm. 18-21: Spørgsmålene stilles som sædvanligt eventuelt med tilføjelsen "sådan ca" eller "ikke på kroner og ører". Hvis IP trækker på det, kan man evt. nævne en eller flere indkomstgrupper der kunne passe til IP's stilling, fx. 20-39.000 kr. for en enlig pensionist.

Spm. 23: Svarmulighederne skal læses op, men begynd med de muligheder

der passer bedst til adressen. Hvis det er en etageangivelse
7 -

fx. stue, 1. sal spørges om det er et højhus eller en etageejendom, for- eller baghus. Er der ikke en etageangivelse spørges om det er fritliggende hus, landbrugsejendom eller rækkehus e.l.

Spm. 24 og Svarmulighederne skal læses op på samme måde som ved besøgs-
følgende: interviews, dvs. at man først spørger fx. i spm. 23 "ER DEN
BEDRE, UÆNDRET ELLER DARLIGERE" og derefter evt. om det er
11
"MEGET ELLER LIDT BEDRE" eller "DARLIGERE".

Spm. 28: Hvis IP svarer: "Bruger mere end jeg tjener" læses de første
2 svarkategorier op.

Svarer IP: "Kan lægge noget til side" spørges "LIDT ELLER MEGET".

ADRESSEKORTET

På adressekortet er der for hver IP'er angivet, hvilke skemaer du skal bruge, og om interviewet skal gennemføres ved besøg eller telefonisk. Der er tale om 7 forskellige udvalg og følgende kombinationer vil forekomme:

1. Besøg, Skema 1, 2 og 4
2. Besøg, Skema 1, 2 og 5
3. Besøg, Skema 1 og 2
4. Besøg, Skema 1, 2, 3 og 4
5. Besøg, Skema 1, 2, 3 og 5
6. Besøg, Skema 1, 2 og 3
7. Telefon, Skema 1A og 3.

- 8 -

HUSK ALTID AT HAVE ET GENNEMSET KOMPLET SKEMASÆT EKSTRA MED I TASKEN/
VED TELEFONEN - DER KAN MANGLE SIDER I SKEMAERNE.

DET ER DEN PERSON, DER STAR ANFØRT PÅ ADRESSE-KORTET - OG KUN DENNE - DER
SKAL INTERVIEWES PÅ DEN PAGÆLDENDE ADRESSE.

EN RÆKKE SPØRGSMÅL SKAL IP KUN BESVARE PÅ EGNE VEGNE. NOGLE AF UNDERSØGEL-
SENS EMNER ANGÅR IMIDLERTID FORHOLDENE I IPIS FAMILIE. I DISSE TILFÆLDE
SKAL IP SVARE FOR FAMILIEN.

MED MINDRE DER ER ANGIVET ANDET I SKEMAET MÅ DER KUN SÆTTES ET KRYDS/EN
RING VED HVERT SPØRGSMÅL.'

ALT HVAD DER STAR TRYKT MED STORE BOGSTAVER SKAL LÆSES OP.

BRUG IKKE RØD KUGLEPEN ELLER BLYANT TIL AT UDFYLDE SKEMAET MED.

r ----- i
'HUSK ALTID AT VISE LEGITIMATIONS-KORTET i'

! ----- j

i ----- i

iHUSK AT BRUGE BESØGSKORTET i'

i ----- l

I.